

πιθαμή

πιθαμή κ. **σπιθαμή, η**, ουσ. [*<μσν. πιθαμή <αρχ. σπιθαμή*], η πιθαμή· άνθρωπος πολύ κοντός και, κατ' επέκταση, άνθρωπος ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «τι σου 'λεγε πάλι αυτή η πιθαμή!»·

- *άνοιξ' ένα στόμα μια πιθαμή*, βλ. λ. [στόμα](#)·

- *βγάζω γλώσσα μια πιθαμή*, βλ. λ. [γλώσσα](#)·

- *μια πιθαμή, α.* ασήμαντο, ελάχιστο μήκος: «μετατόπισαν το δοκάρι μια πιθαμή αριστερά, για να μην υπάρχει το παραμικρό εμπόδιο». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης, που κινείται παράλληλα προς την επιφάνεια της γης. **β.** ασήμαντο, ελάχιστο ύψος: «αν μαλώσω μαζί του, θα με κοροϊδεύει ο κόσμος, γιατί, δεν τον βλέπεις που είναι μια πιθαμή;». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης σε θέση κατακόρυφη με τη γη·

- *μια πιθαμή άνθρωπος* ή *μιας πιθαμής άνθρωπος*, άνθρωπος πολύ κοντός ή και πολύ μικρός σε ηλικία και, κατ' επέκταση, άνθρωπος ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «μια πιθαμή άνθρωπος και θέλει να τα βάλει μ' αυτόν το γίγαντα! || μια πιθαμή άνθρωπος και θέλει να τα βάλει με κοτζάμ βιομήχανο || μιας πιθαμής άνθρωπος κι άρχισε να έχει το νου του στα κοριτσόπουλα». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης σε θέση παράλληλη με τη γη για να δείξει το υποτιθέμενο ύψος του ατόμου για το οποίο γίνεται λόγος. Συνών. *μια μπουκιά άνθρωπος* ή *μιας μπουκιάς άνθρωπος* / *μια πήχη άνθρωπος* ή *μιας πήχης άνθρωπος* / *μια πορδή άνθρωπος* ή *μιας πορδής άνθρωπος* / *μια σταλιά άνθρωπος* ή *μιας σταλιάς άνθρωπος* / *μια φτυσιά άνθρωπος* ή *μιας φτυσιάς άνθρωπος* / *μια φουσηξιά άνθρωπος* ή *μιας φουσηξιάς άνθρωπος* / *μια χαψιά άνθρωπος* ή *μιας χαψιάς άνθρωπος*·

- *μισή πιθαμή, α.* επιτείνει την έννοια της φρ. *μια πιθαμή*. **β.** επιτείνει την έννοια της παραπάνω φρ. Συνών. *μισή μερίδα* (α, β, γ) / *μισή μπουκιά* (β) / *μισοπιθαμή* ή *μισοπιθαμής* / *μισοριξιά*·

- *μισή πιθαμή άνθρωπος* ή *μισής πιθαμής άνθρωπος*, επιτείνει την έννοια της παραπάνω φρ. Συνών. *μισή μερίδα άνθρωπος* ή *μισής μερίδας άνθρωπος* / *μισή μπουκιά άνθρωπος* ή *μισής μπουκιάς άνθρωπος*·

- *μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή*, βλ. λ. [γλώσσα](#)·

- *ούτε πιθαμή, ούτε το παραμικρό, ούτε το ελάχιστο μήκος*: «όλοι οι Έλληνες είναι αποφασισμένοι να μην παραχωρήσουν ούτε πιθαμή της Μακεδονίας μας στους εχθρούς της πατρίδας μας». Πολλές φορές, η φρ. συνοδεύεται με έκταση της παλάμης, θέλοντας να προσδιορίσει ελάχιστη έκταση·

- *πιθαμή προς πιθαμή*, επισταμένη έρευνα, ιδίως σε ανοιχτό χώρο: «οι αστυνομικοί έρευνησαν το δάσος πιθαμή προς πιθαμή για την ανακάλυψη της κρυψώνας του δραπέτη»·